

Rusya-Ukrayna Savaşının Küresel Piyasalara Etkisi ve Beklentiler

Rusya-Ukrayna geriliminin savaş boyutuna geçmesinin ardından küresel borsalarda yoğun satışlar yaşandı. ABD borsalarında hafta ortasına doğru %2 -4 bandında satışlar yaşandı. Borsa İstanbul ise %10 a yakın düşüş yaşadı. Türkiye'nin Rusya ve Ukrayna ile ticaret hacmi 45 milyar dolara yakın bir seviyede hesaplanmaktadır. Türkiye'nin 2021 dış ticaret hacmi 495 milyar dolar olarak gerçekleşmişti. İki ülkenin Ticaret hacmi toplam pastada %9'luk bir dilime denk gelmektedir. Türkiye'nin turizm pastasında ise Rusya ve Ukrayna payı %25-30 bandında hesaplanmaktadır. Bazı Türk şirketlerin ise Rusya Federasyonu bölgesinde faaliyetleri bulunmaktadır. Yaptırımlardan etkilenme boyutları ve hesaplamaları ilerleyen zamanlarda netlik kazanacağından bu noktada da bu tarz şirketlerin fiyatlamaları üzerinde bir miktar baskı görülmesi muhtemeldir. Genel görünümün Türkiye üzerinde oluşturduğu belirsizliğinin etkisi ile Türk varlıkları bir miktar küresel piyasalardan negatif ayrıştı.

Avrupa Rusya'dan doğrudan enerji ithalatçısı olduğundan risk katsayısının etkisiyle Avrupa borsalarında %4-5 bandında yoğun satışlar yaşandı. Perşembe günü krizin büyümesiyle Avrupa bölgesinden , İngiltere'den ve ABD'den yaptırım paketleri açıklandı. İngiltere , havacılık alanına ve Rus kuruluşlarına yaptırım uyguladı. Almanya kuzey akımı 2 boru hattı projesini iptal ederken Avrupa Birliği şimdilik Rusya Başkanı Putin'in yakın çevresine ve yetkililere yaptırım uyguladı. En üst yaptırım paketi olarak Rusya'nın Swift sisteminden çıkartılması beklenirken ABD tarafından Perşembe akşamı açıklanan yaptırım paketinde bu konuda bir karar alınmadığı görüldü. ABD başkanı Biden

Rusya'ya yönelik Rus bankalarının varlıklarının dondurulacağı ve Rusya'nın dolar, euro, pound ve yen üzerinden ticaret yapmasının kısıtlanacağını açıkladı. Beklentileri Rusya'nın

Swift sisteminden çıkartılması yönündeydi.

Beklentilerin altında kalan yaptırım paketinin ardından küresel piyasalarda toparlanmalar yaşandı. Biden, yaptırımlar arasında Rusya'nın Swift sisteminden çıkarılmasına ilişkin soru üzerine, “bunun her zaman bir seçenek” olduğunu fakat Avrupa'nın geri kalanının almak istediği bir karar olmadığını söyledi. Avrupa doğrudan Rusya'dan bir enerji ihracatçısı yaşanan enerji krizi döneminde bu durumun etkisi ile ödeme sistemlerinde yaşanacak belirsizliği ve Rusya'nın karşıt hamle riskini göze alamayan Avrupa ülkeleri bu kararı ötelemiş görünüyor. Swift sisteminden çıkartılma seçeneğini rafa kaldıran kararların ardından piyasalar ABD vadeliilerin dışında kalan kısım haftanın son işlem gününde pozitif seyrini arttırmış durumda. ABD vadeliiler %0,30 civarında negatif fiyatlamaya yaparken ağır yara alan Avrupa borsaları %2'nin üzerinde pozitif görünümde. Borsa İstanbul ise %5 'e yakın tepki alımları izleniyor. Perşembe günü %40 civarında düşüş gösteren Rusya borsalarında ise %25-30 bandında tepki alımları izleniyor.

Bu duruma sadece Swift sisteminin rafa kalkmasının etkilemediğini ifade etmek gerekiyor. Bir diğer unsur ise Ukrayna Devlet Başkanı Zelenskiy'nin Batı tarafından yalnız bırakıldıklarını ifade etmesi , Rusya Başkanı Putin'i müzakere masasına davet etmesi ifadelerinin ve Rus ordusunun Kiev'in batısını ele geçirmiş olması ardından savaşın büyük olasılıkla Rusya zaferiyle sonuçlanacağını ve risklerin büyük ölçüde fiyatlandığını düşünen piyasalar toparlanma evresine geçiş yaptı. Bundan sonraki süreçte Ukrayna cephesinde ek gelişmelerin fiyatlamaları elbette olacaktır. Fakat bu dönemde gelişmelerin eşğinde beklentilerin gerçekleşmesinin ardından fiyatlamalara kademeli olarak bakmanında yararlı olacağını düşünmekteyiz.

Jeopolitik risklerin arkasında FED'i unutmamakta gerekiyor. Bu süreçte FED beklenti anketi ve Mart vadelielerde görünüm 50 baz puan faiz artırımından 25 baz puan faiz indirimine tekrar geçiş yaşandığı yönde şekil alıyor. Bu durumun gerçekleşmesi durumunda Mart ayında risklerden arından küresel borsalarda tekrar ivme yukarı yönde hız kazanabilir. Rusya-Ukrayna gerilimi emtia fiyatlarını yeniden güçlü yükselişe geçirdi. Enerji ve gıda (Rusya önemli ölçüde buğday ihracatçısı) fiyatlarına etkisi enflasyonist baskıyı arttıracaktır. Bu durumda ek olarak petrol konusunda ABD'in İran planı önemli ölçüde takip edilecektir. FED artacak olan enflasyona tepki olarak talep tarafındaki kısmı bir miktar azaltmak için küresel jeopolitik risklerin azaldığı dönemde sıkışma ağırlığını arttırabilir.

Borsalarda sektörel seçime gelecek olursak S&P500 endeksinin bu hafta içerisinde sektör performanslarına kısaca değinecek olursak satışların sınırlı kaldığı alanın gyo, enerji ve gıda sektörü olduğunu görmekteyiz. Enerji sektörü 2022 yılının genelinde enerji krizinin devam edebileceği beklentisi ile pozitif fiyatlama göstermeye devam edebilir. Gyo sektörü ise artan konut fiyatları etkisi ile güçlü görünüm sergiledi. Gıda tarafında ise enflasyonist etkinin payı net bir dille ifade edilebilir. En fazla düşüş gösteren sektör ise finansal endeks oldu. Swift sisteminden Rusya'nın çıkarılması beklentilerinin bankacılık sistemi üzerinde belirsizlik ve risk oluşturması etkisi ile %5'in üzerinde düşüş gözlemleniyor. İlerleyen süreçte güçlü finansallar açıklayan finansal sektörde Swift paketinin tamamen rafa kalkması durumunda yukarı yönde güçlü toparlanma yaşanabilir. Bu durumun benzerini Borsa İstanbul için ifade edilebilir. Bankacılık endeksinde güçlü finansalların etkisini yukarı yönde toparlanmada ön planda görmeye başlayabilir. Ek olarak enerji ve perakende sektöründe yukarı yönde toparlanma ön planda olabilir. Havacılık sektöründe turizm ile ilgili belirsizlikleri Mart ayından sonra yapılacak olan rezervasyon sayılarının etkisi ile hesaplamak daha uygun olacaktır. Ancak genel görünümde bir miktar baskı altında kalmayı sürdürebilir.